

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **K. B.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 1. 2023, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 30. 1. 2023, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalované, citovanému v záhlaví, kterým žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své rozhodnutí ze dne 8. 9. 2022, č. j. X. Žalovaná tímto rozhodnutím zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, protože podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná (dále jen „OSSZ“) pokles pracovní schopnosti žalobkyně činil 30 %.
2. **Žalobkyně v žalobě** namítala nedodržení posudkových kritérií podle vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Posudkový lékař nezkoumal podrobně zdravotní stav žalobkyně. Žalobkyně nebyla přizvána na jednání, a proto si posudkový lékař nemohl učinit odpovídající představu o jejím zdravotním postižení. Zdravotní stav žalobkyně se zhoršuje, užívá léčiva od roku 2018 pro zesilující bolest a tlumení pooperačních bolestí a úzkostí. Vysazení nejsilnějších léků provází vážné zdravotní problémy. Žalobkyně trpí

depresivním syndromem, migrénami, poruchami vyvolanými stresem, neurotickými a psychosomatickými poruchami, vyvolanými psychoaktivními látkami. U žalobkyně se jedná o postižení po operaci. Žalobkyně není schopna se vrátit ke studiu na vysoké škole, vykonávat zaměstnání, ani se zapojit do běžného společenského života. Přežila jen díky velké pomoci rodiny a přítele. Žalobkyně trpí chronickou bolestí denního charakteru, která začala kolem roku 2018 jako bolest trigeminu a nezmizela ani po operaci. Ataky nastávají především při zvýšené zátěži. Silné léky vyvolávají vedlejší účinky a způsobují další bolesti, závratě, nevolnosti, pomalé psychomotorické tempo, změněný úsudek, pomalé uvažování, nespavost, nesoustředěnost, nechut k jídlu, apatii, únavu atd. Za užívání silných léčiv je žalobkyně stigmatizována. Z lékařských zpráv vyplývá, že jde u žalobkyně o poruchu těžkou a jsou značně vyčerpané obranné mechanismy v organismu. Při pokusech o zařazení do pracovního procesu vždy následovalo zhoršení tělesného stavu a psychiky. Podle lékařských zpráv žalobkyně není schopna se zařadit opět do studia medicíny. Zdravotní pojišťovna zamítla žádost žalobkyně o lázeňskou péči pro zhoršující se zdravotní stav. Žalobkyně doložila pracovní smlouvy z doby před operací, fotodokumentaci operační rány na hlavě a lékařské zprávy, psychologický posudek a potvrzení pracovní neschopnosti po dlouhodobé nemoci.

3. Žalovaná ve **vyjádření k žalobě** odkázala na napadené rozhodnutí a navrhla jako důkaz posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“).
4. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 30. 1. 2023.
5. Soud zjistil ze **správního spisu**, že žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, protože podle posudku OSSZ pokles pracovní schopnosti žalobkyně nastal o 30 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně bylo postižení podle kapitoly V položky 5b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity.
6. Žalovaná v napadeném rozhodnutí dospěla na základě posudku o invaliditě ze dne 19. 1. 2023 k závěru, že žalobkyně nebyla invalidní, protože pokles její pracovní schopnosti nastal o 20 %. Jako rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalovaná určila lehký psychoorganický syndrom, etymologicky po resekci hemangiomu kalvy, možný syndrom ADHD a při užívání drog, tj. postižení podle kapitoly V položky 1b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity.
7. Krajský soud si vyžádal od **posudkové komise v Ostravě posudek** ve věci invalidity žalobkyně a ten byl vypracován dne 19. 7. 2023. Podle tohoto posudku žalobkyně nebyla invalidní. Pokles pracovní schopnosti nastal o 20 %, a to pro postižení podle kapitoly V položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise invaliditu žalobkyně hodnotila shodně jako posudkový lékař žalované v námitkovém řízení. Žalobkyně absolvovala v roce 2021 operační zákrok v oblasti hlavy s nálezem nezhoubného nádoru. Operační zákrok byl úspěšný a nadále je doporučovaná konzervativní terapie s každoroční kontrolou. U žalobkyně přetrvávají chronické bolesti hlavy, které se u ní vyskytovaly i před operací. Dle objektivního nálezu neurologa je

neurotopicky nález neložiskový. Jedná se o lehký psychoorganický syndrom etiologicky dílem po extirpaci hemangiomu a dílem při nadužívání léků a drog. Léčba chronických bolestí hlavy probíhá v algeziologické ambulanci Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny v Olomouci. Posudková komise zohlednila i psychiatrickou léčbu.

8. Žalobkyně **při jednání soudu** s posudkem posudkové komise nesouhlasila. Námitky podala po konzultaci s lékaři. Žalobkyně má po operaci jizvy na hlavě se 17 stehy. Léčila se na neurologii v Praze. Bouli měla v hlavě i venku na lebce, v kosti. Posudková komise lékařské zprávy zestručňovala a v posudku chyběla zpráva psychiatricky ze dne 16. 12. 2022 o těžké poruše. Posudková komise se žalobkyně ptala, jestli jí pomáhá psychoterapie. Žalobkyni ale bolí hlava, snaží se vrátit do života a do práce, což doložila. Nyní pracuje jako prodejce a od 17. 7. 2023 je v pracovní neschopnosti. Pomohla by práce na částečný úvazek a nebýt znevýhodněna. Žalobkyně doložila zprávu neurologa Fakultní nemocnice Olomouc a dalšího neurologa. Tři zprávy nejsou v posudku zohledněny. Žalobkyně je v produktivním věku, chtěla být lékařkou, ale nefunguje ani ve všedním životě. Po fyzické námaze má bolesti. V posudku je neshoda mezi lékařskými zprávami a jejich interpretací hlavně u lékařské zprávy ze dne 16. 11. 2022. Medikace opiáty žalobkyni enormně zatěžuje a redukce nepomáhá. Žalobkyně čelí předsudkům o drogové závislosti, ale šlo o léky a navazuje na to další léčba a další léky. Žalobkyně navrhla k důkazu lékařskou zprávu Fakultní nemocnice z prosince 2022. Žalobkyně měla vynikající studijní výsledky a nadprůměrné IQ, ale následkem operace nemůže v noci na hlavě ležet a vyspat se. V neurologické zprávě je uvedeno výrazné postižení, dozvuky léků jsou závratě, nevolnost a insomnie. Žalobkyně navrhla k důkazu zprávu psychiatricky ze dne 16. 11. 2022, zprávu Fakultní nemocnice Olomouc ze dne 28. 7. 2022, fotografie jizvy, zprávu neurologa ze dne 14. 12. 2022 a rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti od 17. 7. 2023. Žalobkyně navrhla, aby její postižení posoudil i psychiatr, a to podle kapitoly V položky 5b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. V posudku není zohledněna fotodokumentace. Podle lékařských zpráv jí nádor promáčkl mozkovou plenu a ta je navždy oslabena. Žalobkyně navrhla k důkazu srovnávací posudek a trvá na své přítomnosti u jednání posudkové komise. Žalovaná podotkla, že členem posudkové komise byl neurolog, nikoliv psychiatr a další postup ponechala na úvaze soudu.
9. Soud vyžádal **srovnávací posudek od posudkové komise v Brně**, která ho vypracovala dne 15. 1. 2024. Posudková komise v Brně dospěla k závěru, že žalobkyně byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni. Invalidita vznikla dne 26. 10. 2022 (nález Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny Fakultní nemocnice Olomouc). Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pracovní schopnost žalobkyně bylo postižení podle kapitoly V položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s poklesem pracovní schopnosti žalobkyně o 45 %.
10. V popředí uznaných diagnóz je psychoorganický syndrom. Žalobkyně je po resekci a plastice kalvy (odstranění části lebeční kosti a náhradě plastickou operací) pro hemangiom (cévní nádor benigní) dne 20. 10. 2021. Je popisován syndrom ADHD v dospělosti. Žalobkyně trpí chronickými bolestmi hlavy, které mají nejspíše alespoň částečnou souvislost s cévním nádorem kalvy, a poté se stavem po resekci. Podle nálezu z psychiatrie z listopadu 2022 žalobkyně docházela na Pražské psychiatrické centrum a měla posttraumatickou poruchu. Je v ambulantní péči od dubna 2022 pro úzkostnou depresivní poruchu na terénu ADHD, v popředí symptomatika ADHD. V klinickém obraze kolísají úzkosti a při větším tělesném i psychickém zatížení následují větší bolesti hlavy.

Z psychiatrického hlediska jde o poruchu hodnocenou jako těžkou a jsou vyčerpané obranné mechanismy organismu. Při zařazení do pracovního procesu vždy následovalo zhoršení tělesného stavu a na to navazující zhoršení psychiky. Podle psychiatrické zprávy ze dne 16. 11. 2022 žalobkyně dříve užívala lysohlávky, konopí, pervitin, kokain a hašiš. Podle zprávy Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny z července 2022 je žalobkyně po extirpaci a plastice kalvy. Chronické bolesti hlavy jsou vázané na fyzickou námahu a mohlo by jít i o migrenózní bolesti hlavy. Podle zprávy psychologa ze srpna 2022 je v popředí symptomatika ADHD, žalobkyně je zvýšeně hyperaktivní, projevuje se výrazně zabíhavost v myšlení a mluvení. Dle nálezu z Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ze dne 26. 10. 2022 šlo o diagnózu chronická neztížitelná bolest, pooperační přetrvávání bolestí, které je rezistentní a nedostatečně pokryté léky. Podle zprávy neurologa z prosince 2022 je žalobkyně z neurologického hlediska bez intervence, bez rozšíření medikace a léčba bolesti byla zavedena. Podle zprávy neurologa z prosince 2022 žalobkyně trpí od střední školy nespavostí, má sklony k abúzu (návykové látky), chronické denní bolesti hlavy, podezření na migrenózní bolesti hlavy, medikovala triptany. Následně byl shledán nález osteolytického ložiska s progresí a impresí intrakraniálně. Žalobkyně byla indikována k operaci, při které byla provedena extirpace hemangiomu kalvy a plastika kalvy. Následovaly pooperační komplikace a opakovaně byly prováděny punkce hematomu (krevního výronu) z jizvy. Léčba pokračovala v algeziologické ambulanci, na psychiatrii a u psychologa.

11. Posudková komise zjistila, že u žalobkyně je objektivně chůze lehce nejistá a bez paretických projevů. Je popsána výrazná psychoorganicita. Podle nálezu psychiatra z února 2023 je u žalobkyně kolísající anxieta, žalobkyně je vyčerpaná a byla doporučena změna medikace. Žalobkyně má sklony navyšovat medikaci (zejména analgetickou) pro neztížitelné bolesti hlavy, konkrétně tlaku v ráně po extirpaci kalvy, která je spuštěna fyzickou námahou či nutností dlouhého soustředění. Žalobkyně má migrenózní bolesti. Podle stanoviska posudkové komise je v popředí organické postižení mozku smíšeného původu s podílem abúzu návykových látek. Jde o disponovanou osobnost. Klinicky je v popředí symptomatologie úzkostná a depresivní, které provázejí obvyklé projevy, mimo jiné nadměrná únava a pocit vyčerpání. Dále je v popředí chronická bolest hlavy, která alespoň částečně má souvislost s kostním hemangiomem a následně s rozsáhlou operací lebeční kosti, která nedostatečně reaguje na nasazenou medikaci. Nadměrnou únavu může druhotně způsobovat i analgetická a psychiatrická medikace, kterou žalobkyně užívala. Psychiatrem je duševní porucha hodnocena jako závažná.
12. Platnost stanovení prvního stupně invalidity je časově omezena do 31. 12. 2025 z důvodu možnosti alespoň částečného zlepšení zdravotního stavu v budoucnu. Žalobkyně není schopna vykonávat práce, které jsou fyzicky a duševně náročnější a je vhodné, aby pracovala na zkrácený úvazek. Při dodržení uvedených omezení je možná rekvalifikace a při dodržení uvedených omezení bude možné zdravotní stav považovat za stabilizovaný a žalobkyni za adaptovanou na tento stav.
13. Žalobkyně **při jednání soudu** uvedla, že s posudkem souhlasí a nemá další návrhy na dokazování. Zástupce žalované považoval srovnávací posudek PK MPSV v Brně ze dne 15. 1. 2024 za jednoznačný, úplný, bezrozporný a vypracovaný na základě kompletní zdravotnické dokumentace. Posudek vycházel i z objektivního vyšetření žalobkyně u posudkové komise. Členem posudkové komise byl i psychiatr, tedy odborník v příslušném oboru, tak jak žalovaná navrhovala při jednání soudu dne 7. 9. 2023. Zástupce žalované s posudkem souhlasil a žádné další dokazování nenavrhoval.

14. Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
15. Posudkové komise jsou oprávněny posuzovat pokles pracovní schopnosti a vyslovovat posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Hlavním obsahem činnosti posudkového orgánu je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí také znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné znalosti z oboru posudkového lékařství, na nichž především posouzení invalidity závisí.
16. Soud učinil skutková zjištění z výše citovaných důkazů, zejména z posudku PK MPSV v Brně ze dne 15. 1. 2024, který byl rozhodujícím důkazem pro rozhodnutí soudu.
17. Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na důchodovou dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí svými posudkovými komisemi (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). V tomto řízení byl vypracován posudek Posudkovou komisí MPSV v Brně dne 15. 1. 2024. Krajský soud nezpochybnil závěr tohoto posudku pro jeho přesvědčivý, vyčerpávající a jednoznačné odůvodnění a pro své rozhodnutí tento závěr posudku převzal. Proti posudku žalobkyně ani žalovaná nevznesly žádné námitky.
18. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
19. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
20. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity *pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
21. Podle § 2 odst. 3 poslední věta téže vyhlášky *za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
22. Jestliže u žalobkyně bylo prokázáno, že k datu napadeného rozhodnutí docházelo k poklesu její pracovní schopnosti o 45 %, je nutno žalobkyni k datu napadeného rozhodnutí považovat za invalidní v prvním stupni, a to od 26. 10. 2022, jak je uvedeno v posudku PK MPSV v Brně.
23. Soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení, neboť žalovaná si ve správním řízení neopatřila důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Soud vrátil věc

žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Žalovaná znovu ve věci rozhodne, přičemž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vycházet z právního názoru krajského soudu, že žalobkyně byla invalidní v prvním stupni, a to ode dne 26. 10. 2022. Podle § 78 odst. 6 s. ř. s. žalovaná zahrne citovaný posudek posudkové komise v Brně mezi podklady pro nové rozhodnutí.

24. Úspěšná žalobkyně žádné náklady řízení nežádala a žalovaná byla ve sporu neúspěšná, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 7. února 2024

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně